

Carnaval: als de wereld even anders mag zijn

Op weg met verhalen - 2025 - extra lessen

bovenbouw

Myrthe Kelder

Een les over carnaval als feest van omkering, maskerade en verbondenheid, met aandacht voor geschiedenis, actualiteit en overeenkomsten met feesten uit andere culturen.

In deze les verkennen leerlingen carnaval als meer dan een verkleedfeest. Ze ontdekken de historische wortels van carnaval als periode van omkering, humor en tijdelijk 'gelijke kansen', vlak vóór de vastentijd. Via een verhalende kern met belangrijke begrippen als maskerade, omkering, spot, vastentijd, gemeenschapsgevoel onderzoeken leerlingen waarom mensen - vroeger én nu - zulke feesten nodig hebben. Daarna verbinden ze carnaval met actualiteit: polarisatie, ongelijkheid, online identiteit en uitsluiting.

In drie verschillende verwerkingen maken leerlingen de vertaalslag naar de actualiteit en naar hun eigen leven. In de verdieping vergelijken ze carnaval met feesten uit andere culturele en levensbeschouwelijke tradities; Poerim, Holi en Saturnalia.

Doelstelling

De leerlingen krijgen inzicht in de levensbeschouwelijke betekenis en achtergrond van carnaval en maken kennis met kernbegrippen als omkering, maskerade, spot en verbondenheid.

De leerlingen reflecteren op verschillen en gelijkwaardigheid, leggen verbindingen met de actualiteit en verkennen wat deze inzichten kunnen betekenen voor hun eigen leven en samenleven.

Carnaval: als de wereld even anders mag zijn

Inleiding

Carnaval laat zien dat de werkelijkheid niet vaststaat, maar dat mensen door symbolen, spel en rituelen anders kunnen (gaan) kijken. Tegelijk sluit deze les ook sterk aan bij burgerschap: wat betekent het om gelijkwaardig samen te leven wanneer verschillen soms juist worden uitvergroot?

Belangrijk: deze les gaat ervan uit dat leerlingen al enige achtergrondkennis hebben opgedaan over 'het katholieke feest carnaval', bijvoorbeeld door middel van de (middenbouw) les *Carnaval, feest van omkering* (zie Extra). Of bekijk samen de aflevering van het Klokhuis over carnaval (zie Beeld- en digitips).

Benodigdheden

- één opvallend masker
- eventueel: de begrippen (uit het verhaal, zie bijlage 1) in PowerPoint of uitgeschreven op grote vellen

Naar keuze:

Voor verwerking 1

- flap-over of groot vel papier + stiften

Voor verwerking 2

- Post-its of kaartjes (minimaal 3 lege per leerling)

Voor verwerking 3

- 8 tot 10 rollenkaartjes

Voor de verdieping

- geprinte informatie- en invulbladen (extra download bij deze les)

Leg het masker vervolgens in het midden van de kring. Laat de klas er nog even stil naar kijken. Zeg dan rustig:

Dit masker laat zien dat je iemand anders kunt lijken. Het kan verbergen... en het kan ook iets onthullen. Vandaag oefenen we met anders kijken: naar onszelf, naar elkaar, en naar wat we 'normaal' vinden.

Laat het masker nog even liggen.

Op weg...

Start met een korte, veilige check-in in tweetallen (plm. 1 minuut per leerling):

1. Wanneer heb jij je weleens anders gevoeld dan normaal? (bijv. bij sport, toneel, online, op vakantie)
2. Wat veranderde er toen? Op welke manier keken anderen ineens naar jou?

Wissel klassikaal een aantal antwoorden uit.

Schrijf kernwoorden op het bord (bijv. stoer, grappig, onzeker, vrij, erbij horen, niet herkend worden).

Vertel dan:

Het masker verwijst vandaag naar het feest carnaval: veel mensen verkleden zich dan en dragen maskers.

Laat – om in de carnavals sfeer te komen – één of twee filmpjes zien van Schooltv (zie Beeld- en digitips) over de optochten, het verkleden en eventueel 'het verhaal' achter carnaval.

Bespreek de filmpjes kort na en vraag daarbij ook naar eigen carnavalservaringen van de leerlingen.

Vertel:

Carnaval is een tijd waarin mensen bewust met 'anders zijn' spelen. Maar waarom bestaat dat eigenlijk? En wat kunnen wij daar vandaag van leren?

De eerste stap

Ritueel

Bij deze les past het ritueel van de caleido-spiegel, waar je een masker op legt.

Spreid het witte kleed.

Plaats de caleido-spiegel in het midden.

Leg met aandacht het masker op de spiegel.

Zeg: Wat is voor?

Wat is achter?

Er is zoveel meer te zien.

Nu het masker op de spiegel ligt,

zie ik het van iedere kant.

Het laat me beter kijken,

en denken:

Er is meer dan we zien.

Wat spiegelt in jou?

Kern

Vertel het verhaal (zie bijlage 1) rustig en beeldend.

Leg het verhaal steeds even stil bij de vetgedrukte begrippen (vastentijd – omkering – maskerade – spot/satire – gemeenschap/verbondenheid). Schrijf het woord op (een bord of vel papier) of laat het zien op een dia van een PowerPoint. Zo worden de begrippen herkenbaar voor de leerlingen.

Carnaval: als de wereld even anders mag zijn

Klassikaal gesprek

Verken kort samen de begrippen uit het verhaal.

Verhelder waar nodig, laat leerlingen voorbeelden uit hun eigen leven noemen of dingen die ze herkennen 'hier en nu'.

Ga vervolgens in gesprek over de verdiepende vragen. Geef leerlingen voldoende bedenktijd, of laat ze eerst even in tweetallen uitwisselen voordat je klassikaal de antwoorden bespreekt.

1. Welke rol speel jij weleens zodat je niet helemaal jezelf bent? (Bijvoorbeeld online, bij vrienden, in de klas)
2. Waarom kan een masker veilig voelen? En wanneer wordt het juist onveilig?
3. Carnaval maakt verschillen tijdelijk kleiner. In welke situaties vandaag worden verschillen juist groter gemaakt? Denk aan polarisatie, wij-zij-denken, online shaming, armoede, discriminatie.
4. Is 'doen alsof iedereen gelijk is' genoeg? Of moeten we ook kijken naar wat mensen nodig hebben om écht gelijkwaardig mee te kunnen doen?

Leg hierna de kernzin neer (als denkvraag, niet als moraal):

Carnaval kan laten zien hoe het voelt als verschillen even minder tellen.

Laat leerlingen hier even over nadenken, eventueel kort gedachten uitwisselen in tweetallen.

Leg dan het tweede deel van deze kernzin neer, om over na te denken:

De actualiteit laat zien hoe moeilijk het is om dat gevoel vast te houden.

Laat leerlingen hier wederom kort over nadenken. Kunnen ze voorbeelden noemen uit de actualiteit wanneer en waarom dit gevoel van gelijkwaardigheid lastig is om vast te houden? Inventariseer samen.

Verwerking

Maak een keuze uit onderstaande drie verwerkingen:

1. De wereld op z'n kop

Doel: actuele problemen omdenken en inleven oefenen.

NB: Houd – indien nodig voor de groep – in de gaten dat de carnavalsomkering geen 'wraakneming' wordt, maar echt een oefening om anders te kijken.

Verdeel de klas in groepjes van 3 tot 4 leerlingen.

Elk groepje kiest één actuele situatie (of de leerkracht kiest en verdeelt):

- pesten/buitensluiten
- armoede/ongelijkheid
- ruzie tussen groepen (online of in de wijk)
- vooroordelen en stempels

Opdracht in drie stappen (op A3 of flap-over):

Stap A: Zo is het nu. Beschrijf het probleem in 5 zinnen. Wie heeft macht? Wie niet?

Stap B: Carnaval-omkering. Draai rollen om. Wie krijgt ineens een stem? Wie moet luisteren?

Stap C: Wat leren we? Noem 2 lessen die je mee zou willen nemen naar 'na carnaval' (naar het echte leven).

Presentatievorm naar keuze: korte scène, mini-strip, of gesproken pitch (max. 1 minuut).

Sluit af met de vraag:

- Welke omkering voelde eerlijk? En welke omkering voelde juist ongemakkelijk? Waarom?

2. Filosofisch burgerschap

Doel: moreel redeneren, perspectief nemen en burgerschapsvaardigheden oefenen.

Stelling kiezen (klassikaal, 1 minuut)

Schrijf drie stellingen op het bord. Laat leerlingen stemmen (handen). Kies de stelling met de meeste stemmen.

Stelling 1: Als iedereen verkleed is, zijn we eerlijker en gelijkjer.

Stelling 2: Eerlijk is niet dat iedereen precies hetzelfde krijgt, maar dat iedereen krijgt wat hij of zij nodig heeft.

Stelling 3: Humor helpt tegen ruzie, maar kan ook pijn doen.

Socratische kring (plm. 10–15 minuten)

Maak een binnenkring (praters) en buitenkring (luisteraars). De buitenkring heeft een observatieopdracht: let op luisteren, doorvragen, respectvol oneens zijn.

Regels:

- Je reageert op wat de vorige zei ('Ik bouw voort op...' of 'Ik twijfel omdat...').
- Je stelt minstens één echte vraag.
- Je noemt een voorbeeld uit het dagelijks leven of de actualiteit.

Carnaval: als de wereld even anders mag zijn

Voorbeeldvragen (om diepgang te bevorderen):

- Wat is het verschil tussen 'gelijk zijn' en 'gelijk behandeld worden'?
- Wanneer wordt humor uitsluiting? Hoe merk je dat?
- Kun je tegelijk jezelf zijn én onderdeel van een groep?

Klassenkompas: 'Zonder masker' (plm. 10 minuten)

Iedere leerling schrijft op een kaartje:

1. Wat hebben mensen nodig om mee te kunnen doen in een groep? (noem 1 concrete behoefte)
2. Wat kan ik zelf doen om dat mogelijk te maken? (noem 1 concrete actie)

Cluster kaartjes op het bord tot 4 of 5 waarden (bijv. respect, veiligheid, eerlijkheid, moed, zorg). Formuleer samen één zin per waarde als klassenafsprake:

'Wij doen ... zodat ...'

Voorbeeld: 'Wij maken grapjes mét elkaar, niet óver elkaar, zodat iedereen zich veilig voelt.'

Deze afspraken vormen jullie 'kompas-na-carnaval'.

Extra:

Maak van de klassenafspraken een zichtbaar 'kompas na carnaval' op de muur. Spreek af dat jullie het na twee weken evalueren: wat lukt, wat vraagt oefening, wat moet eerlijker?

3. Beweging met betekenis

Doel: lichamelijk ervaren wat rol, status en omkering met je doen; empathie en zelfreflectie vergroten.

Vorbereiding: maak 8–10 rolkaartjes (simpel, herkenbaar en niet stigmatiserend).

Voorbeelden:

- Ik word vaak als leider gezien.
- Ik ben nieuw in een groep.
- Ik word snel onderschat.
- Ik ben goed in praten, minder in stil zijn.
- Ik voel me vaak buitengesloten.
- Ik ben populair, maar soms ook eenzaam.
- Ik durf niet snel mijn mening te zeggen.
- Ik ben vaak degene die helpt.

Stil lopen (2 minuten)

Laat leerlingen door het lokaal lopen zonder te praten. Geef iedereen een rolkaartje in de hand.

Zeg:

Loop alsof dit een beetje waar is voor jou, maar overdrijf niet.

Ontmoetingen (5 minuten)

Roep opdrachten om de 30 seconden:

- Groet elkaar alsof je elkaar vertrouwt.
- Loop langs elkaar alsof je elkaar niet ziet.
- Zoek iemand op die alleen staat.
- Maak ruimte voor iemand die aarzelt.
- Ga staan in een groepje waar je je veilig voelt.

Ommeekeer (2 minuten)

Wissel kaartjes. Zeg:

Nu draag je een andere rol. Merk op wat er verandert in je houding en gevoel.

Nabespreking (plm. 10 minuten)

In drietallen:

- Wat voelde licht of zwaar?
- Wanneer voelde je je gezien? Wanneer niet?
- Wat zegt dit over de echte wereld, zonder verkleeden?

Koppel expliciet terug naar burgerschap:

Burgerschap gaat ook over: merken wie ruimte krijgt en wie ruimte nodig heeft.

De laatste stap

Leg het masker opnieuw met aandacht op de caleidospiegel.

Zeg: Wat is voor?

Wat is achter?

Er is zoveel meer te zien.

Nu het masker op de spiegel ligt,

zie ik het van iedere kant.

Het laat me beter kijken,

en denken:

Er is meer dan we zien.

Wat spiegelt in jou?

Vraag leerlingen om één zin af te maken (om de beurt, of via post-it):

- Na deze les kijk ik anders naar...
- Ik neem mee dat...
- Een verschil dat minder groot zou mogen zijn is...

Sluit af door even stil te worden en zeg dan:

Carnaval duurt maar even. Maar het idee dat we elkaar anders kunnen zien, kan langer blijven.

Carnaval: als de wereld even anders mag zijn

Verdieping

Wereldwijd: feesten van omkering, verbondenheid en 'anders kijken'

In een volgende les kom je eerst kort terug op het verhaal rondom carnaval. Pak het masker weer bij. Inventariseer: waar staat dit masker symbool voor? Wat heeft het te maken met carnaval, en welke opdracht kunnen we hieruit halen voor onszelf?

Leg eventueel de belangrijkste uitgeschreven begrippen neer in de kring en ga ze kort samen langs.

Vertel:

Carnaval lijkt misschien typisch Nederlands of Europees, of katholiek... Maar het verrassende is: overal ter wereld bestaan feesten waarin mensen zich verkleeden, rollen omdraaien of sociale grenzen even minder belangrijk maken. Vandaag onderzoeken jullie zulke feesten. Niet om alles te onthouden, maar om te ontdekken: wat hebben deze feesten met elkaar gemeen – en wat zeggen ze over mens-zijn?

Leg uit:

Jullie werken in drie groepjes. Elke groep krijgt een eigen invulblad mee.

Elk groepje gaat 'drie stations' langs; bij elk station staat een feest centraal.

Jullie lezen samen, praten samen en vullen samen een opdracht in.

Daarna ga je door naar het volgende station.

Elk station bevat (zie extra download):

- een verhalend informatieblad
- een afbeelding
- invulblad (1 printen per leerling met daarop per station:
  - een vaste denkhulp met drie cirkels:
    - vorm* – Wat doen mensen concreet?
    - gevoel* – Wat roept dat op?
    - waarde* – Wat vinden mensen hier belangrijk?
  - de opdrachten

De ingevulde cirkels (per station) staan in bijlage 2; deze zijn niet bedoeld om te printen, maar als achtergrond uitgewerkt voor de leerkracht, als 'didactisch kompas'.

Een kort overzicht van de vier stations om kort te introduceren bij de leerlingen (laat deze eventueel staan op het bord tijdens 'de carroussel'):

Station 1 - Poerim

Een feest waarin alles anders loopt dan verwacht. (joodse traditie)

Station 2 - Holi

Iedereen dezelfde kleur.

(hindoeïstische context, breed gevierd in India en daarbuiten)

Station 3 - Saturnalia

Wanneer de baas even niet de baas is.

(Romeinse oudheid)

Klassikale afronding

Teken op het bord drie grote woorden:

VORM – GEVOEL – WAARDE

Bespreek op basis hiervan kort de drie stations na.

Ga daarna kort in gesprek:

- Welk feest/gedachtegoed vond je het mooiste, waarom?
- Welke vind je het meest op carnaval lijken, waarom?

Kijk samen opnieuw naar de drie woorden op het bord: VORM – GEVOEL – WAARDE

Vraag vervolgens:

- Welke waarde herkennen jullie ook in carnaval?

Vertel:

Overal zien we dat mensen momenten zoeken waarop de wereld even anders mag zijn, zodat ze nieuwe moed, nieuwe blik of nieuw 'wij' kunnen vinden.'

Laat de leerlingen vervolgens kiezen uit twee opdrachten:

1. *Actualiteit*: Noem één situatie in Nederland of in de wereld waarin groepen tegenover elkaar staan. Welke 'feest-waarde' (gelijkwaardigheid, verbondenheid, menswaardigheid) zou daar kunnen helpen?
2. *Eigen leven*: Waar in jouw leven zou het helpen als verschillen minder zwaar wegen – en wat kun jij dan doen?

Laat enkele leerlingen delen. Zorg dat het concreet wordt: één zin, één actie.

Leg het masker opnieuw zichtbaar (in het midden) neer. Sluit af met deze 'denk-vraag':

- Waarom hebben mensen, overal ter wereld, momenten nodig waarop de wereld even anders mag zijn?

Laat het even stil zijn. Sluit eventueel af met het delen van één zin per leerling.

Carnaval: als de wereld even anders mag zijn

Liedsuggesties

Land van iedereen

Trinity Wereldwijs

www.youtube.com/watch?v=Kze6HcjC6ls

Vrolijk carnavalesk lied over samen leven in Nederland.

Todos juntos from Dora (official video)

Shakira

www.youtube.com/watch?v=XsycaATlg8Y&list=RDx-sycaATlg8Y&start_radio=1

Todos juntos (allemaal samen)

Everything's better together for everyone!

Jeugdliteratuur

Ceiling-dreams

Een verhaal van Gerard van Midden, in: *Een wereld vol kleuren*, verhalen over diversiteit, samenst. Erik Idema & Erik Renkema

Rachida is nieuw op school en verbaasd zich er over dat twee meiden - door haar K&K genoemd - in de klas de dienst uitmaken en iedereen er als schoothondjes achteraan loopt. K&K vinden dat Rachida niet normaal doet. Maar wat is normaal doen? Wat is normaal?

Ik ben grappig maar nu even niet

Edward van de Vendel

Querido, Amsterdam (maart 2026)

Kinderboek (vanaf 10 jaar) bij de Maand van de Filosofie 2026, met als thema 'Ken Onszelf'. Een actueel en ontroerend verhaal Ebbe en Mikolai, die uit Oekraïne komt. Over de kracht van stilte en van praten, over ruzies en vriendschap, over niet weten wat het beste is maar toch iets doen.

www.edwardvandevendel.nl/boeken/ik-ben-grappig-maar-nu-even-niet

Beeld- en digitips

Waarom verkleden mensen zich met carnaval?

Aflevering van het NOS Jeugdjournaal.

<https://schooltv.nl/video-item/waarom-verkleden-mensen-zich-met-carnaval-hoe-mensen-zich-verkleden-verschilt-per-regio>

De geschiedenis van carnaval

Aflevering in de serie Vroeger & Zo op Schooltv.

<https://schooltv.nl/video-item/de-geschiedenis-van-carnaval-ieder-jaar-in-februari-wordt-er-gefeest>

Om voorkennis te activeren:

Carnaval

Aflevering van Het Klokhuis (verdiepend)

<https://schooltv.nl/video-item/het-klokhuis-carnaval>

Waarom vieren wij carnaval?

Clipphanger op Schooltv (kort)

<https://schooltv.nl/video-item/clipphanger-waarom-vieren-wij-carnaval>

Voor de sfeer:

Carnaval vieren: verkleden, dansen en gek doen

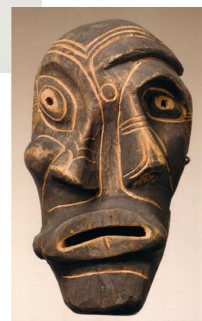
NOS Jeugdjournaal

<https://schooltv.nl/video-item/carnaval-vieren-verkleden-dansen-en-gek-doen>

Kunst

Beelden van maskers uit verschillende culturen om te vergelijken: wat tonen ze, wat verbergen ze?

Laat afbeeldingen zien van maskers (extra download, minimaal drie stijlen). Bespreek:

- Wat laten de maskers (wel) zien? Bijv: welke emoties zie je?
- Wat verbergen de maskers juist?
- Welke boodschap kan een masker dragen (macht, humor, bescherming, protest)?

Carnaval: als de wereld even anders mag zijn

Opdracht:

Ontwerp een 'waarheidsmasker': een masker dat niet verbergt, maar één waarde zichtbaar maakt die jij belangrijk vindt in samenleven (bijv. moed, respect, zorg).

Extra

Carnaval, feest van omkering

Op weg met verhalen 2025-26 thema 3 *Wonderlijk bijzonder*, les 4 - middenbouw

Carnaval is meer dan uitbundige muziek, een kleurrijke optocht en drankjes: het draagt een diepere laag in zich waar verwondering in schuilt. In deze les ontdekken de leerlingen dat deze eeuwenoude traditie verbonden is met geloof en spiritualiteit.

Achtergrondinformatie

Carnaval is historisch verbonden met de periode vóór de vastentijd, maar kreeg in de loop van de tijd een bredere volkscultuurfunctie: ontspanning, satire, gemeenschap en tijdelijke omkering van rollen. Juist die omkering maakt carnaval levensbeschouwelijk interessant: het confronteert ons met vragen over identiteit, status, vrijheid en gelijkwaardigheid.

Voor meer achtergrondinformatie, zie de website

Weet wat je viert

<https://weetwatjeviert.nl/alle-feestdagen/carnaval/>

Deze les sluit ook aan bij de kerndoelen van het
Protestants vormingsonderwijs:
domein A 3 en 6, B 3, C 2.

Carnaval: als de wereld even anders mag zijn

Bijlage 1

Als de wereld even anders mag zijn

Stel je voor: je loopt 's ochtends de school binnen en alles is anders.

De directeur staat in de rij voor de wc, de juf vraagt of jij vandaag even uitleg wilt geven, en degene die normaal nooit iets zegt, staat ineens midden op het plein met een megafoon grappen te maken. Je zou denken: wat is hier aan de hand?

Zo'n gevoel - dat de wereld even op z'n kop staat - dat hoort bij carnaval...!

Lang geleden, toen er nog geen mobieltjes waren en mensen veel minder konden kiezen dan nu, leefden de meeste mensen in vaste rollen. Je was boer, of handelaar, of dienstknecht, en meestal bleef je dat je hele leven. Je kleding, je huis, zelfs met wie je praatte, werd vaak bepaald door je plek in de samenleving. Net zoals nu soms ook iedereen snel denkt te weten 'wie jij bent': sportief, stil, stoer, slim, grappig. En dan kan het lastig zijn om daar even uit te stappen.

In die wereld ontstond carnaval. Het viel vlak vóór een rustige periode die vastentijd werd genoemd. In die tijd probeerden mensen soberder te leven, minder luxe te gebruiken en meer na te denken over wat echt belangrijk is. Maar vóór die periode begon, was er eerst ruimte om alles eruit te gooien: muziek, eten, lachen, gek doen. Niet omdat mensen het leven niet serieus namen, maar juist omdat ze wisten: daarna wordt het weer stiller.

Maar carnaval werd al snel meer dan een groot feest. Het werd ook een moment van omkering. Dat betekent: dingen worden tijdelijk omgedraaid. De gewone regels gelden even niet. Mensen verkleedden zich als iemand die ze normaal nooit zouden zijn: arm als rijk, kind als koning, vrouw als ridder, arbeider als baas. Soms werd er zelfs een 'narrenkoning' gekozen die voor één dag de leiding had. Niet omdat hij echt de macht kreeg, maar om te laten zien: macht is niet vanzelfsprekend. Het is maar een rol, net als zovele andere.

En toen kwamen de maskers. Met een masker op ben je minder herkenbaar. Mensen zien niet meteen wie jij 'normaal' bent. Dat noemen we maskerade: je speelt een rol, je verstopt een beetje wie je bent, maar soms durf je daardoor juist méér. Je zegt dingen die je anders niet zou zeggen. Je danst terwijl je normaal liever aan de kant staat. Je lacht met mensen met wie je anders misschien nooit zou praten. Misschien herken je dat zelf ook wel: online, of bij sport, of op een feestje, kun je soms net even anders zijn dan in de klas.

Bij carnaval hoorde ook iets wat een beetje spannend is: spot of satire. Dat betekent dat mensen grapjes maken over belangrijke personen, over regels, over hoe dingen normaal gaan. Niet altijd netjes, soms scherp, maar vaak met een knipoog. Het was een manier om te zeggen: 'Hé, ook mensen met macht zijn gewoon mensen.' En soms ook: 'Misschien kan het anders.' Zo werd lachen ook een vorm van kritiek, zonder meteen ruzie te maken.

En toch... het belangrijkste aan carnaval was misschien wel dat mensen het samen deden. Niet alleen met vrienden, maar met hele straten, buurten en dorpen. Mensen zongen samen, liepen in optochten, herkenden elkaar niet altijd meer, maar voelden wel: we horen bij elkaar. Dat noemen we *gemeenschap* of verbondenheid. Even niet: jij tegen mij, maar: wij samen in hetzelfde feest.

Maar dan, na een paar dagen, gaat het masker weer af. De optocht is voorbij. De rollen keren terug. En dan komt eigenlijk de spannendste vraag van allemaal: Wat blijft er over van dat gevoel van gelijkheid en samen, als iedereen weer gewoon zichzelf is?

Misschien is dat ook een vraag voor nu. Want ook vandaag zijn er verschillen die groot kunnen voelen: wie populair is en wie niet, wie veel heeft en wie weinig, wie zich zeker voelt en wie vaak twijfelt. Carnaval laat even zien hoe het voelt als die verschillen minder belangrijk zijn. Niet omdat ze er niet zijn, maar omdat mensen elkaar even anders bekijken.

Carnaval: als de wereld even anders mag zijn

Bijlage 1

En misschien is dat wel één van de grootste lessen
van carnaval:
dat we niet vastzitten aan één rol,
dat we elkaar niet altijd hoeven te zien zoals we ge-
wend zijn,
en dat samenleven soms begint met durven spelen
met hoe de wereld ook kan zijn.

Myrthe Kelder

Carnaval: als de wereld even anders mag zijn

Bijlage 2

Uitwerking denkcirkels per station (voor de leerkracht).

Station 1 - Poerim

Vorm

Wat doen mensen concreet?

- verkleeden
- lawaai maken
- samen eten delen
- het verhaal opnieuw vertellen

Gevoel

Wat roept dat op?

- opluchting
- vreugde
- moed
- saamhorigheid

Waarde

Wat vinden mensen hier belangrijk?

- hoop
- jezelf durven laten zien
- elkaar beschermen

Station 2 - Holi

Vorm

Wat doen mensen concreet?

- kleuren gooien
- samen dansen
- samen lachen

Gevoel

Wat roept dat op?

- vrijheid
- vrolijkheid
- verbondenheid

Waarde

Wat vinden mensen hier belangrijk?

- gelijkwaardigheid
- samen vieren
- nieuw begin

Station 3 - Saturnalia

Vorm

Wat doen mensen concreet?

- rolomkering
- samen eten
- regels loslaten

Gevoel

Wat roept dat op?

- opluchting
- vrijheid
- humor

Waarde

Wat vinden mensen hier belangrijk?

- rechtvaardigheid
- menswaardigheid
- kritisch kijken naar macht